

Geográfus Hírlevél 25.

Következő szám várható megjelenése: 2012. június közepe
Hírzárás: 2012. június eleje

Szeged, 2012. március 13.

Tartalom

Glossza

A Szegedi Tudományegyetemen végzett környezetkutató és geoinformatika szakirányos geográfusok a munkaerőpiacon <i>(Nyári Diána, Szeged)</i>	3
Vélemény a Nemzeti alaptanterv 2012 vitaanyagáról <i>(Horváth Gergely, Budapest)</i>	15
1. melléklet - Földrajzi, földtudományi és környezettudományi ismeretek a Nemzeti alaptanterv 2012 „Ember és természet” műveltségi területének közműveltségi tartalmaiban	18
2. melléklet - Földrajzi, földtudományi és környezettudományi ismeretek a Nemzeti alaptanterv 2012 „Ember és társadalom” műveltségi területének közműveltségi tartalmaiban	20

Beszámoló

Emlékkonferencia neves kolozsvári földtudományi professzorok tiszteletére	21
<i>(Wanek Ferenc, Kolozsvár)</i>	
Változó hordalékkúpok	23
<i>(Sipos György, Szeged)</i>	
I. Jakucs László Nemzetközi Középiskolai Földrajzverseny	25
<i>(Nyári Diána, Szeged)</i>	

Hírek

A Virtuális Intézet Közép-Európa Kutatására (VIKEK) híre	27
<i>(Gulyás László, Szeged)</i>	
Tudományos és oktatási események	28

A Szegedi Tudományegyetemen végzett környezetkutató és geoinformatika szakirányos geográfusok a munkaerőpiacon

Bevezetés

A karrierkövetés, a végzett hallgatók életpályájának figyelemmel kísérése egyre fontosabbá vált az elmúlt évtizedekben. Számos felmérés készült nemzetközi (CHEERS projekt), országos szinten (DPR), majd az intézményi szintű kutatások is egyre jelentősebbé váltak. Az utóbbi években pedig hivatalosan is oktatáspolitikai elvárás az, hogy a felsőoktatási intézmények a náluk diplomát szerezettek munkapiaci helyzetét figyelemmel kísérjék (Fábri, 2010). Magyarországon két vizsgálat készült eddig, az első a Fiatal Diplomások Életpálya (FIDÉV) vizsgálata volt a 2000-es évek elején, a második a Diplomás Pályakövetési Rendszer (DPR) központi adatgyűjtése (Varga, 2010). Ezek mellett az intézményi szintű kutatások egyre fontosabbak, hiszen egy-egy ország felsőoktatásával kapcsolatos elemzések nem érzékeltetik a sokféleséget (Kürtösi – Hetesi, 2007). Ezek az egyetemi szintű felmérések 2005-2006-ban váltak általánossá az akkori Felsőoktatási Törvénynek megfelelően. Az egyetemi szintű felmérések esetében azonban a rendkívül alacsony válaszolási arány és a nem válaszolások szisztematikus jellege miatt nehéz a felmérésekből torzítatlan következtetéseket levonni (Berde 2010). Ezen okokból adódóan természetesen megfogalmazódott az igény, hogy karrierkövetést végezzünk öregdiákjaink körében.

Jelen tanulmány célja, hogy a kutatás előzményeinek taglalása, valamint az alkalmazott módszer bemutatása után a kérdőíves felmérések és mélyinterjúk segítségével megvilágításra kerüljenek a szakmabeliek pályakezdéssel, elhelyezkedésével kapcsolatos tapasztalatai, szakmai tudásuk megítélése mind saját szemszögükből, mind a munkaadók oldaláról, továbbá a munkaadók tájékozottsága a szakmáról, pozitív és negatív véleményük. Feltáruljanak a képzés esetleges hiányosságai, valamint az is, hogy más szakmákkal versenyben hogyan szerepelnek a geográfusok a mindennapi munkájuk során.

Előzmények

A geográfus szak indítását egy professzionális cég által elvégzett munkapiaci felmérés alapozta meg 1991-92-ben, melynek célja több réttű volt, egyrészt megtalálni azokat a foglalkozási területeket, amelyeken a geográfus szak ismeretanyaga hasznosítható, másrészt meg kellett ismertetni a munkaadókat az új szakmával. A települési és megyei önkormányzatok, környezetvédelmi felügyelőségek, nemzeti parki és vízügyi igazgatóságok, környezetvédelmi tevékenységet folytató vállalkozások, regionális fejlesztési szervezetek, területfejlesztéssel foglalkozó intézetek, vállalkozások folyamatosan és növekvő mértékben igényelnek a térbeli adatfeldolgozásra is alkalmas munkaerőt. A szakma marketingjének keretében a Dél-alföldi régió 1000 megkérdezett munkaadójának 650 válasza alapján lett leszűrve. A szakot, illetve a szakirányokat ennek alapján igyekeztek pozícionálni. A képzés bevezetése után hét évvel a piac állapotáról megbízható információk szerzése céljából újabb felmérés készült, amely kiterjedt a cégeknél felmerülő problémák és a geográfus ismeretanyag kapcsolhatóságának vizsgálatára, illetve a geográfus szakma ismertségére. Ebből megállapítható volt, hogy a piac igényli a földrajzi információt, de a szakemberekről nem tud. Ezt követően kampány indult a piac befolyásolása érdekében, melynek keretében több mint ötven kiemelten ígéretes cég került meglátogatásra annak reményében, hogy ők a részletes információk birtokában geográfus szakember alkalmazása mellett döntenek. Ezt kiegészítve speciális célcsoportú lapokban hirdetések kerültek elhelyezésre. A kampány szakaszt egy hatásmérés zárta. A felmérés és a

kampány eredményeképpen a megkérdezett munkaadók körében látványosan nőtt a szakma ismertsége (Mezősi et al., 2001).

2006-ban annak érdekében, hogy a pályakezdő geoinformatikusok tapasztalatai napvilágra kerüljenek, beszámolóiban fiatal szakemberek osztották meg álláskereső történetét és pályakezdésük tapasztalatait (Bódis, 2007).

2008-ban pedig elindítottunk egy munkasorozatot, melynek keretében 2008-ban, majd 2010-ben kérdőíves felmérést végeztünk az itt diplomát szerzett földrajztanárok, valamint a környezetkutató és geoinformatika szakirányos geográfusok körében. A második felmérést igyekeztünk kiterjeszteni más szakirányokat végzettek körében is. Értékelhető mennyiségű adat azonban csak a tanár szakosok, és a már említett két szakirány tekintetében van (Sipos et al., 2010). Az első felmérés után több fórumon igyekeztünk elindítani a szakma képviselőinek kommunikációját. Az eredmények azt mutatják, hogy a szakma kompetenciái még mindig nem egyértelműen elfogadottak és megfogalmazottak. Ez egyrészt adódhat abból, hogy a geográfus szakma igen szerteágazó tudást jelent a tudomány komplexitásából fakadóan, másrészt a szakmában dolgozók kapcsolati hálózata nem alakult ki, érdekérvényesítő képessége gyenge.

Korábban nálunk végzett geográfus hallgatók 2009 februárjában tartott első találkozásán a vitát a szakmai kompetenciák meghatározása, a volt hallgatók munkahelyi tapasztalatainak megosztása uralta. A jelenlévők többsége úgy értékelte, hogy a munkaadók kezdenek tisztában lenni a geográfusok kompetenciáival, de a szakma körültekintő definiálására továbbra is hatalmas szükség lenne a szakirányú elhelyezkedést és az érdekérvényesítést megkönnyítendő. Emellett sokan utaltak a más szakmákkal (mérnöki, környezetvédelmi) folytatott sokszor nem egyenrangú munkaerőpiaci versenyre, ahol nem feltétlenül az egyén felkészültsége a döntő tényező. Néhányan azt is megemlézték, hogy a szakmai versenyszféra mindennapjaiban időnként geográfus végzettségük elhallgatására kényszerülnek, hogy egyenrangú félként kezeljék őket (Sipos, 2009). A találkozón az egybegyűltek megállapodtak egy *Geográfus Karta* kidolgozásában (Péti et al., 2009), melyben rögzítésre kerültek a geográfustársadalom szervezőelvei, valamint a magasabb szintű geográfus szaktudást igénylő tevékenységek.

Ezután, 2010 márciusában kezdeményezés született egy országos szintű együttműködés létrehozására. A találkozón a hozzászólók többsége a „geográfusság” és a hozzá kapcsolódó szakmai-tudományos identitás vállalását alapvető fontosságúnak tartotta, valamint azt is jelezték, hogy jól körülírható kompetenciáknak kellene kapcsolódnia a geográfus szakmához, hogy piacképes lehessen, s hogy a jövőben több és jobb szakmai alappal munkálkodhassanak (Csatári, 2010).

Láthatjuk, hogy a szak bevezetése után 18 évvel a fő kérdés még mindig az, hogy mik a szakma kompetenciái, hogy mitől geográfus a geográfus?

Az eddig lezajlott kérdőíves kutatási eredményekből (Sipos, 2009; Sipos et al., 2010) jelen tanulmányban csak a geográfus szak két szakirányára vonatkozóan dolgozom fel az adatokat, valamint a kérdőíves felméréseket mélyinterjúk eredményével egészítem ki, hogy a karrierkövetés szempontjából a számok mögött meghúzódó mélyebb tartalmakra is rávilágítsak.

Kutatási módszerek

Az egyetemi szintű felmérések esetében az alacsony válaszolási arány és a nem válaszolások szisztematikus jellege miatt nehéz a felmérésekből torzítatlan következtetéseket levonni (Berde, 2010). Az elvégzett felmérés azonban olyan szűk kört célt meg, hogy az alkalmazott módszerek segítségével, a kérdőíves felmérésben elért válaszolási arány és a nagyszámú mélyinterjú mellett a geográfus szakma két szakirányára vonatkozóan megalapozottnak látom a következtetéseket.

A képzés bevezetése óta 2009-ig összesen 192-en szereztek diplomát geoinformatika, valamint környezetkutató szakirányos geográfusként. Két időpontban zajlott le a felmérés (2008

és 2010 folyamán), és mindkét alkalommal ugyanazok a kérdések szerepeltek a kérdőívben. 122 fő, a végzettek 63,5%-a válaszolt, ami kiemelkedően jó, ezzel a két szakirányra vonatkozóan reprezentatívnak tekinthető a minta. A válaszadók szakirányok szerinti megoszlását az 1. táblázat tartalmazza.

Meg kell említenem, hogy a felmérés nem terjedt ki a professzionális geográfus szakma másik három szakirányára a geológia, az idegenforgalom, valamint a terület- és településfejlesztő szakirányokra. Így a geográfus szakma csak egy részéről lehet képet alkotni, további felmérésekre van szükség, hogy a teljes kínálatra vonatkozóan lehessen megállapításokat tenni.

1. táblázat. Az összes válaszadó szakirányonkénti megoszlása

	geoinformatikus	környezetkutató
végzettek száma	93	99
válaszadók száma	47	75
válaszadók összesen	122 (N)	

A kérdőíves felmérés a következő kérdésekre tért ki:

- a nálunk végzettek milyen más felsőfokú végzettséggel rendelkeznek?
- pályakezdetkor mikor, hol helyezkedtek el?
- jelenleg hol dolgoznak?
- mennyire értékelték szakmainak első állásukat, és hogyan ítélik meg a jelenlegi állásukat ebből a szempontból?
- hogyan ítélik meg szaktársaik munkavállalási esélyeit?
- feltétel volt-e munkaadójuk részéről a geográfus végzettség, ha nem, előny volt-e, hogy ilyen diplomával rendelkeznek?
- véleményük szerint hogyan változott a szakma elismertsége és az elhelyezkedés esélyei?
- használják-e az egyetemen szerzett tudást és szemléletet?
- megfelelőek voltak-e az egyetemi évek alatt elsajátított alapok?
- hogyan érzik magukat jelenlegi munkahelyükön, milyen megbecsültségnek örvendenek?
- stabilnak érzik-e jelenlegi állásukat?
- terveznek-e állásváltoztatást?
- terveznek-e külföldi munkavállalást?

A kérdőíves empirikus kutatás eredményei mögött meghúzódó okokra, mélyebb összefüggésekre mélyinterjúk készítésével próbáltam rálelni. Mind a munkavállalói oldalt, tehát az egyetemről kikerült és munkába állt egykori hallgatóinkat, mind a munkaadói oldalt, tehát a munkaerőpiacon geográfusokat alkalmazókat is megkerestem, hogy a geográfusok munkaerőpiaci helyzetét, a geográfus szakma megítélését mindkét szemszögből nézve feltárjam. Összesen 19 mélyinterjú készült el, több mint 7 órányi hanganyag felvételével, 10 munkavállalóval, vegyesen geoinformatika és környezetkutató szakirányosokkal. 9 munkaadót is megkerestem, itt is vegyítve azokat a cégeket, amelyek környezetkutató szakirányosokat és/vagy geoinformatika szakirányosokat foglalkoztatnak. Fontosnak tartottam szem előtt tartani azt is, hogy a köz- és a versenyszférában egyaránt tevékenykedő cégeket is megkeressek.

A mélyinterjúk során elsősorban arra voltam kíváncsi a munkavállalók esetében, hogy mikor és hogyan tudtak álláshoz jutni, milyen problémákkal találták szembe magukat munkakereséskor. Jelenlegi munkahelyükön miért alkalmazzák őket, mik a feladataik? Hasonló munkakörben kik dolgoznak még, hozzájuk képest mennyire alkalmasak munkájuk elvégzésére, milyen előnyökkel és/vagy hátrányokkal rendelkeznek végzettségükből fakadóan? Képzésükre

vonatközoan kíváncsi voltam arra, hogy mennyire felelt meg geográfus végzettségük a munkaerőpiac elvárásainak, elegendő-e a tudásuk, azt mennyire használják, kell-e, és ha igen milyen irányban kell tovább képezniük magukat és miért? Mennyire érzik piacképesnek diplomájukat, mit kellene változtatni a képzésen, hogy még piacképesebb legyen, milyen előnyöket, illetve milyen hiányosságokat tapasztaltak, ami az elhelyezkedést és a munkavégzést segíti, illetve gátolja?

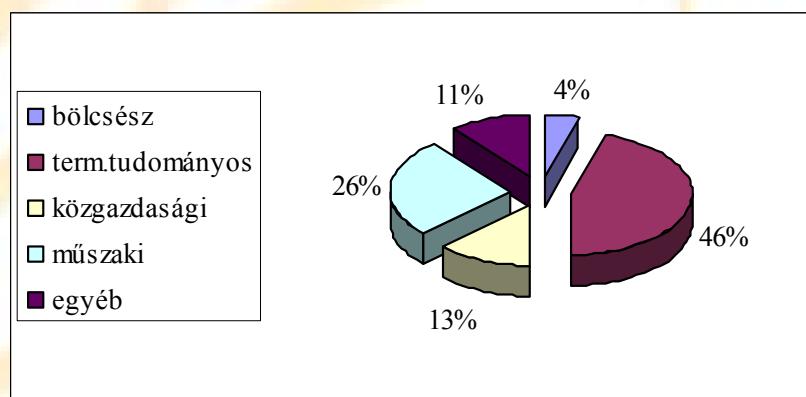
A munkaadók megkérdezésekor hasonlóan a munkavállalókhoz az elhelyezkedés, illetve ebben az esetben az alkalmazás körülményeire voltam kíváncsi, hogy miért alkalmazzák a geográfusokat, milyen feladatokra? Hogy más szakmákkal összevetve, akikkel még dolgoznak, mik az előnyeik annak, ha geográfusokat alkalmaznak, miben jobbak vagy többek, esetleg rosszabbak vagy kevesebbek? Arra is kíváncsi voltam, hogy mennyire ismerték és ismerik a geográfusok kompetenciáit, hogy utasítottak-e el geográfus álláspályázót, és ha igen, miért került erre sor? Hogy milyen tapasztalataik vannak a geográfusok felkészültségéről, mennyire elegendő az egyetemen elsajátított tudás, és esetleg milyen specialitásokat kell elsajátítaniuk, hogy munkájukat elvégezhessek? Ha ismerik az egyetemi geográfusképzést, mit tartanak pozitívnak és negatívnak, mivel kellene kiegészíteni a képzést, hogy piacképesebb diplomát kapjanak az itt végzett hallgatók?

Eredmények

A kutatás eredményeiből ebben a tanulmányban három témakört szeretnék érinteni: (1) a felsőfokú végzettségre, továbbtanulásra vonatkozó eredményeket, (2) a megkérdezettek pályakezdekor tapasztalt problémáit, akadályait, valamint (3) a szakma megítélését szeretném tárgyalni részben a kérdőíves eredmények feldolgozásával illetve a mélyinterjúk segítségével. A teljes tanulmány elolvasható a www.geoalumni.hu oldalon.

A felsőfokú végzettségekre vonatkozó megállapítások

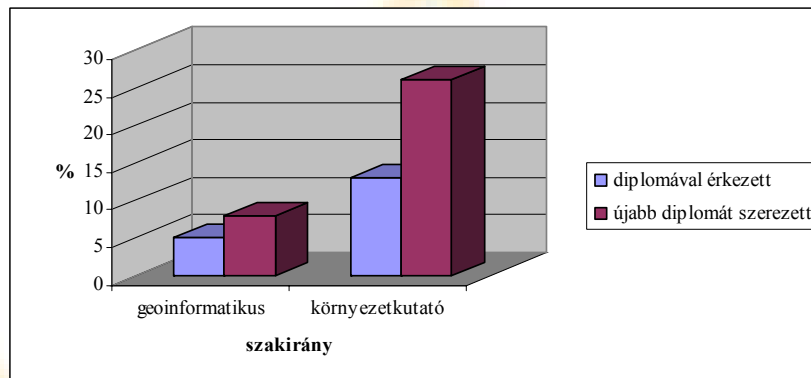
A válaszadók 36%-a legalább kétdiplomás, 12% érkezett valamilyen diplomával és 24% képezte tovább magát végzése után. A diplomák tudományterületi megoszlását az 1. ábra mutatja be. Angliai felmérések szerint az ottani hallgatók 23%-a végzésük után az első hat hónapon belül továbbtanul (Rothwell et al., 2002), 70%-uk pedig rendelkezik valamilyen más végzettséggel (Clark – Higgitt, 1997). Ennek tükrében a geográfusokra vonatkozó számadatok, megállapítások alapvetően optimizmusra is okod adhatnak.

1. ábra. A geográfusok további felsőfokú végzettségének tudományterületi megoszlása

Ki kell emelni, hogy az általános eredmények mögött lényegi különbségek mutatkoznak a szakirányok tekintetében (2. ábra). Végzésük után a környezetkutató geográfusok jóval nagyobb számban tanultak tovább, 26% szerzett valamilyen diplomát. Felmerül a kérdés, hogy vajon azért

kénytelenek-e újabb diplomát megszerezni a környezetkutatók, mert geográfus végzettségükkel, környezetkutató szakiránnyal kevésbé tudnak boldogulni a munkaerőpiacon, ha a szakmában akarnak elhelyezkedni. Erre a kérdésre a mélyinterjúk világítottak rá.

2. ábra. A másoddiplomák elvégzésének aránya az egyes szakirányok tekintetében

A mélyinterjúk során megkérdezett geográfusok mindegyike képezte tovább magát, leginkább saját indíttatásból, munkaadók részéről nem volt elvárás, hogy tovább tanuljanak. Fontosnak tartják a több lábbon való állást, ami növeli az elhelyezkedési esélyeket. A környezetkutatókra inkább jellemző, hogy azért képezik tovább magukat, mert így esélyesebbnek tartják magukat a szakmai munkaerőpiacon. Elsősorban mérnöki diplomákat igyekeztek megszerezni. Ebben nagy szerepe van annak is, hogy a közszférában különböző állásokat jogszabályi előírások szerint geográfus végzettséggel nem lehet betölteni, pedig szakmába vágóak és ismereteikkel el is tudják végezni, de szükség van hozzá mérnöki végzettségre, illetve az is szerepet játszik ebben, hogy geográfusok nem végezhetnek szakértői tevékenységet. Ez mind a környezetkutató, mind a geoinformatika szakirányos geográfusokat egyaránt jelentős mértékben érinti, ami mindkét csoport mélyinterjúiban mind a munkavállalók, mind a munkáltatók esetében több helyen felmerült. Úgy tűnik, hogy geográfusként többet kell teljesíteni ahhoz, hogy valaki érvényesülni tudjon, hiába a tudás, a jelenlegi jogszabályi és szakmai elfogadottság–nem elfogadottság körülményei között. Pozitív azonban az, hogy már a munkaadók oldaláról is megfogalmazódott az a szándék, hogy ezen a helyzeten változtassanak. Ez mutatja, hogy a szakmailag kompetens, használható tudással rendelkező geográfusok egyre nagyobb számban történő alkalmazása és nem utolsósorban a velük kapcsolatos pozitív tapasztalatok feszegetik a meglévő struktúrákat.

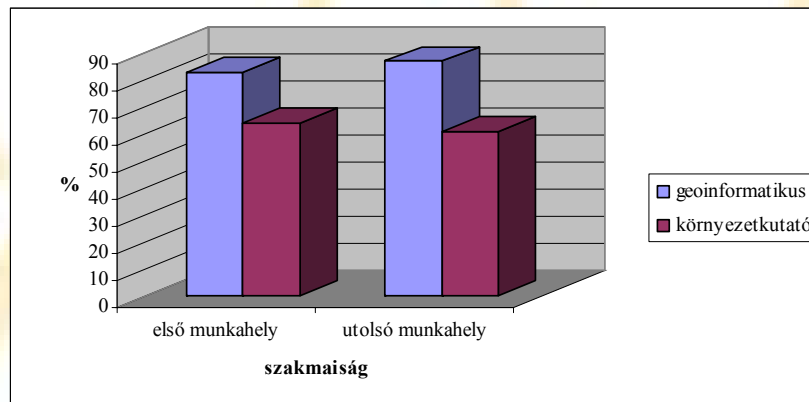
A mélyinterjúk során a munkaadók arra a kérdésre, hogy kell-e a munkavállalóknak tovább képezniük magukat, esetleg elvárás-e, hogy valamilyen más felsőfokú végzettséget megszerezzenek, egyöntetű választ adtak. Nem elvárás a munkaadók részéről, hogy újabb képzéseket szerezzenek a geográfusok. Az egyes munkahelyek specialitásából fakadóan helyben kell megtanulni, amit az egyetemről nem hoznak magukkal, esetleg belső képzéseken kell részt venniük. Azoknak a geográfusoknak, akik közszférában, köztisztviselőként dolgoznak közigazgatási alap- és szakvizsgát kell tenniük, de ebben a tekintetben nem különböznek más végzettséggel rendelkezőktől, ez nem geográfus mivoltukból fakadó elvárás.

A munkaadók azt tartják fontosnak, hogy munkavállalóik szakmai téren folyamatosan képezzék magukat, hogy ismerjék a legfrissebb szakmai megoldásokat, amiben a személyes indíttatásnak nagy szerepet tulajdonítanak.

A pályakezdés, akadályok, problémák az elhelyezkedéskor

A végzettek 95%-a szeretett volna szakmában elhelyezkedni. Egy hazai kutatás eredményei szerint a természettudomány területén végzeteknél ez az arány 84,9% (Fábri 2010). A végzettek 71%-a érzi úgy, hogy szakmában is talált állást. Ez az eredmény összességében

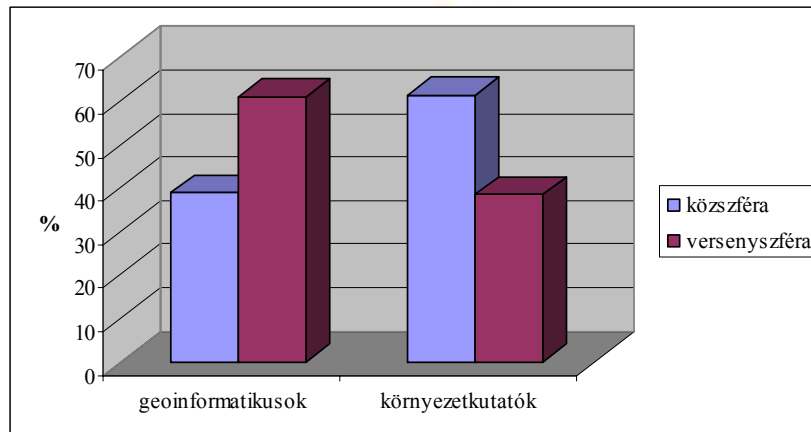
kutatások eredményeivel, amelyben kimutatták, hogy a természettudományok területén diplomát szerettek találnak legkisebb százalékban (70-75%) eredeti képzettségeiknek megfelelő állást (Galasi et al., 2001). Ebben a kérdésben jelentős a különbség a két szakirány képviselői között (3. ábra). Láthatjuk, hogy a geoinformatikusok inkább érzik szakmainak első munkájukat (83% szerint szakmába vágó állása van), ami idővel növekedést is mutat az utolsó munkahely tekintetében. A környezetkutatók úgy érzik, kevésbé tudtak a szakmában elhelyezkedni, itt kevesebb, 64% érzi úgy, hogy szakmában talált állást. Náluk kismértékben jellemző a szakma elhagyása is a pályakezdés és az utolsó munkahely tekintetében. De mit is jelent geográfusok esetében a „szakmaiság”?

3. ábra. A munkahelyek szakmaisága az első és utolsó munkahelyek viszonylatában

Az interjúkban megkérdezettek válasza arra a kérdésre, hogy találtak-e geográfusoknak kiírt álláslehetőségeket nem szorul további elemzésre, a válasz minden esetben a „nem” volt. Bár a geográfus szakma lassan kievickélni látszik az ismeretlenségből, még mindig alig vagy egyáltalán nincs „geográfus” állás. A megkérdezettek valamilyen tevékenység elvégzése céljából kerültek munkahelyeikre, van köztük térinformatikus, projektmenedzser, környezetvédelmi felügyelő, informatikai osztályvezető, természet- és környezetvédelmi referens, városfejlesztési osztályvezető, földmérő, tájvédelmi referens stb.

Angliai felméréssel összevetve hazánk geográfusai ennek ellenére még mindig „szakmaibb” állásokkal dicsekedhetnek, mint szigetországi társaik, ahol a leggyakrabban előforduló foglalkozások a földrajzot végzettek körében a tanítás, a pénzügyi tevékenység, a projektmenedzsment körében jelenik meg, valamint a térképészet, az adminisztráció, a HR, a marketing és a menedzsment területén, továbbá van köztük rendőr, pilóta, jógaoktató stb. (Sharon et al., 2004). A két szakirányt végzettek között jelentős különbségek vannak, amit a kérdőíves felmérés eredményei is feltártak, a mélyinterjúk pedig még inkább rávilágítottak a különbségekre. Geoinformatikusaink speciálisabb, szűkebb területre kiterjedő, mélységeiben jelentősebb tudásuknak köszönhetően könnyebben tudják definiálni szakmai önmagukat, ami segíti a pályakezdést, míg a környezetkutatók széles rálátásukat, több tudományterületet összefogó ismereteiket nehezebben tudják kamatoztatni. A környezetkutatók inkább közsférában, a geoinformatikusok inkább versenyszférában helyezkedtek el, és idővel ez a tendencia nem változott, az utolsó munkahelyek esetében is a geoinformatikusok körében a versenyszféra, a környezetkutatóknál pedig a közsféra túlsúlya jellemző (4. ábra).

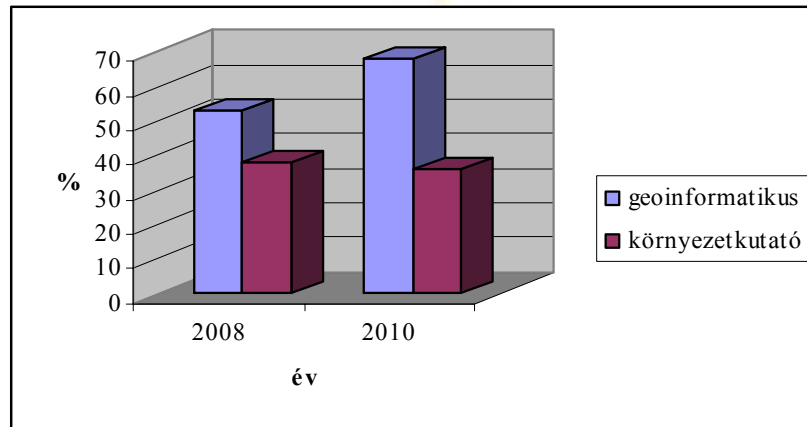
4. ábra. Az utolsó munkahely jellege

A mélyinterjúk tanúsága alapján, azok a cégek, amelyek valamilyen környezetvédelmi területen, versenyszférában tevékenykednek, sokkal kevésbé tudják alkalmazni a környezetkutató geográfusok ismereteit, termelő tevékenységükhöz olyan szakembergárdára van szükségük, ahol a dolgozók egy-egy kiemelt tevékenységet magas fokon tudnak művelni, és geográfust csak, mondhatjuk, kiegészítésként alkalmaznak. Az ilyen cégeknél elsősorban mérnököket foglalkoztatnak, építőmérnököket, vízmérnököket, környezetmérnököket, bár itt is hangsúlyozva volt a személyes kompetenciák jelentősége.

Befolyásolja a végzetek pályakezdését az is, hogy mennyire ismerik a munkaadók a geográfus szakmát, a geográfusok kompetenciáit. Erre a kérdésre vegyes válaszokat adtak a mélyinterjú alanyai. Többek szerint nem igazán ismerik, más szakmákkal azonosítják, térképészekkel veszik egy kalap alá, vagy geológust, esetleg geodétát értenek alatta, vagy valami mással azonosítják, attól függően milyen munkaerőre van szükségük. Mások arról számoltak be, hogy azon a területen, ahol ők dolgoznak, a cégek tudják, hogy kit keresnek, tudják, hogy milyen kompetenciákkal rendelkeznek; ahol pedig már dolgoztak geográfusok, nem ismeretlen a szakma. A munkavállalók legtöbbje akkor találkozott először geográfus végzettségűvel, amikor álláshelyre pályázatok érkeztek be, illetve amikor először alkalmaztak cégeiknél ilyen szakembert. Vannak olyan cégek, amelyek már alkalmazás előtt ismerték, tájékozódtak, önéletrajzok és személyes kontaktus alapján informálódtak, amiből kiderült, hogy a geográfusok milyen oktatást kaptak.

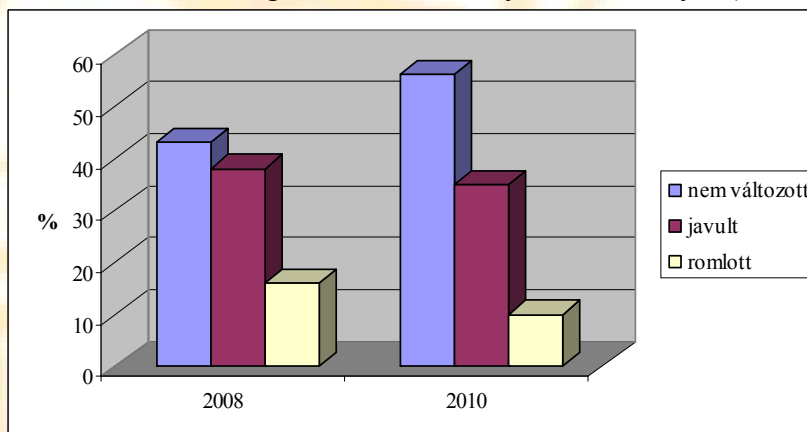
A szakma megítélése

Érdekes tény, hogy a megkérdezettek mások szakmai helyzetét rosszabbra értékelik a sajátjuknál, hiszen összességében 71% érzi úgy, hogy végzettségének megfelelő állást talált. Ezzel szemben, véleményük szerint a geográfusok kevesebb, mint fele talál szakmába vágó munkahelyet. 2008-ban 44%-ra, 2010-ben 48%-ra teszik azok arányát, akik szakmában tudnak elhelyezkedni. Ebben a tekintetben is kimutathatók különbségek a két szakirány között, valamint időbeli eltérések is mutatkoznak ebben a kérdésben. A geoinformatikusok inkább érzik úgy, hogy ezzel a diplomával el lehet helyezkedni a szakmában, és arányuk idővel nőtt, ellentétben a környezetkutatókkal, akik szerint kevesebben találnak a szakmában munkát, és ez a megítélés idővel romlott (5. ábra).

5. ábra. A megkérdezettek véleménye arról, hogy geográfus végzettséggel milyen arányban lehet a szakmában elhelyezkedni

A szakma elismertsége és az elhelyezkedés esélyei tekintetében a többség úgy véli, hogy nem változott a helyzet. 2010-ben 2008-hoz képest azok aránya nőtt meg, akik szerint nem változott a szakma helyzete, 2010-ben kevesebben gondolják, hogy romlott, és azt is kevesebben vélik, hogy javult a szakma külső megítélése és az elhelyezkedés esélyei (6. ábra).

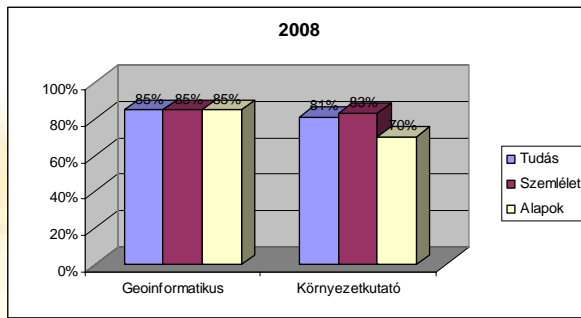

6. ábra. A szakma elismertségének és az elhelyezkedés esélyeinek változása a megkérdezettek szerint

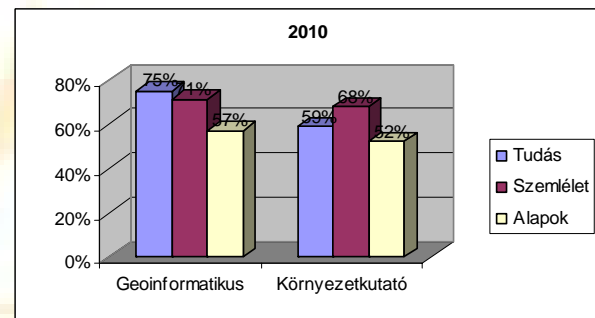
Ebben a kérdésben a két szakirány között a válaszok arányában van különbség, a tendenciák ugyanazok mindkét csoportnál, mint az átlag. Alapjában véve a geoinformatikusok pozitívabb véleménnyel vannak végzettségükről ebben a tekintetben is, mint környezetkutató társaik.

Abban a kérdésben, hogy alkalmazzák-e a nálunk végzett hallgatók az egyetemen kapott tudást és szemléletet, hogy a munkaerőpiacon megfelelőek voltak-e az itt elsajátított alapok különbségek mutathatók ki mind időben, mind pedig a szakirányok szerinti bontásban.

A geoinformatikusok inkább használják a tudást és a szemléletet, és nagyobb arányban érzik megfelelőnek az elsajátított alapokat, mint a környezetkutatók. 2010-ben 2008-hoz képest pedig kevesebben használják a tudást és a szemléletet, és kevesebben is érzik úgy, hogy megfelelőek voltak az alapok mindkét szakirány képviselői körében (7. és 8. ábra).

7. ábra. Az egyetemen szerzett tudás, szemlélet és az alapok megítélése 2008-ban

8. ábra. Az egyetemen szerzett tudás, szemlélet és az alapok megítélése 2010-ben

Annak érdekében, hogy a számok mögött rejlő tartalmat és okokat feltárjam a mélyinterjúk során a munkavállalókat részletesen kérdeztem arról, hogy felkészítette-e a képzés őket a munkaerőpiac elvárásaival szemben, használják-e, amit az egyetemen megtanultak, mennyire volt elegendő a megszerzett tudás? Mennyire érzik megfelelőnek az egyetemi képzést, hogyan érzik, piacképes diplomát kaptak-e a kezükbe? Milyen hiányosságokat tapasztaltak, amit beleépítve a képzésbe elősegíthetnék a geográfusok elhelyezkedési esélyeit? A munkaadókat is részletesen kérdeztem arról, hogy tapasztalatuk alapján mit tud egy geográfus, mire képes, miért alkalmazzák őket? Milyen tapasztalataik vannak arról, hogy az egyetemi képzés mennyire készítette fel munkavállalóikat? Ha ismerik az egyetemi geográfusképzést, mit tartanak pozitívnak, illetve negatívnak, mivel kellene még kiegészíteni a képzést, hogy a geográfusok tudása piacképesebb lehessen?

Ebben a kérdéskörben nagyon vegyes válaszokat kaptam a megkérdezett geográfusoktól, amit nagymértékben befolyásolni látszik a személyes siker, eredményesség, karrier.

A legtöbben elegendőnek érzik azt az alaptudást, amit kaptak, de minden megkérdezett személynek valamiben még jobban el kellett mélyednie, valamit pluszban meg kellett tanulnia. Ez talán természetes is, hiszen az egyetemi tanulmányokat át kell ültetni a való életbe, naivitás azt gondolni, hogy semmit nem kell hozzátenni ahhoz a tudáshoz, amit az iskolában szereztek. Ezen túlmenően az életben folyamatosan változik minden, ami újabb és újabb kihívások elé állítja a geográfusokat is. Ez megkövetelheti a folyamatos tanulást, ismeretek elsajátítását, akár még más szakmákban való elmélyedést is, alkalmazkodva azokhoz a körülményekhez, amelyeket döntéseikkel hoznak létre maguk körül. A megkérdezettek nagy része úgy értékeli, hogy alapján véve piacképes diplomát kapott kezébe. Néhány hiányosságot említettek, amit a képzésbe beleépítve segíthetné azt, hogy még sikeresebb geográfusokat képezzen az egyetem.

Többen hangsúlyozták a gyakorlatias ismeretek hiányát, hogy az elméleti ismeretek helyett a gyakorlatorientált képzésre kell helyezni a hangsúlyt. Ez nem csupán geográfus specialitás, egy korábbi egyetemi szintű kutatásban is erre a következtetésre jutottak a szerzők (Kürtösi – Hetesi 2007). Mások szerint a geográfusként megszerzhető alaptudás nem eladható tudás, és nagyon nagy szerepe van a specializációnak.

A munkaadók is hasonló véleményeket fogalmaztak meg ezzel kapcsolatban, elégedettek munkavállalóik alaptudásával, jónak tartják a geográfusképzést, jó tapasztalataik vannak kollégáik felkészültségéről, pozitívnak tartják a szegedi képzést, de szerintük mindenképpen szükség van elmélyülni valamiben, szükség van a specializációra, az alapok elsajátítására elegendő az egyetemi képzés, de a többit a gyakorlatban, az adott munkahelyen kell megtanulni. Ezek a vélemények azt az elgondolást támaszthatják alá, amely szerint az egyes szakirányokra külön mesterképzéseket kell indítani. Az elsősorban környezetkutató szakirányosokat alkalmazó cégek képviselői közül többen is kiemelték, hogy a környezetvédelemben, a környezetvédelmi jogi szabályozásban kellene még jártasabbnak lenniük az itt végzett hallgatóknak, de ezt egy volt hallgatónk is kiemelte. Ezen túl a képzés műszaki jellegét kellene erősíteni, és szükség van a környezetkutatóknak is a térinformatikai tudásra függetlenül attól, hogy nem ez a fő profilja ennek a szakiránynak. A geoinformatika témában tevékenykedő cégek, pedig nagyon fontosnak

tartják, hogy a képzés kövesse a szakma fejlődését, és sok esetben kifejezetten szűk területre kiterjedő speciális ismeretekre, tudásra van szükség. Egy geográfus pedig kifejtette azon véleményét, hogy a geoinformatika szakirányosok képzésében is teret kell engedni a műszaki megoldásoknak, a műszaki térinformatikának. Egy másik megkérdezett szerint olyan irányba kellene terelni az oktatást, ami támogatja a piacon megjelenő olcsóbb szoftverek ismeretét, mert a cégek nem fizetik meg a drága programokat. A mélyinterjúk során azt is igyekeztem feltárni, hogy a különböző munkahelyeken milyen más végzettséggel rendelkezők dolgoznak még, megismerve ezzel a geográfusok versenytársait a piacon, ugyanis fontosnak tartottam azt is felmérni, hogy a versenytársakhoz képest miben jelent előnyt illetve hátrányt a geográfus végzettség, miben jártasabbak, miben tudnak többet akár a munkavállalói, akár a munkaadói oldalról nézve.

A mélyinterjúk során említett szakmák végzettjei, akikkel hasonló munkakörben, hasonló feladatokat végeznek el geográfusaink:

- biológus,
- ökológus,
- agráros végzettségűek,
- térképész,
- okleveles kertészmérnök,
- földmérő, főiskolai, de középiskolai végzettséggel is,
- botanikus,
- mikrobiológus,
- környezetmérnök,
- biomérnök,
- településmérnök,
- programozó,
- programtervező matematikus,
- geológus,
- geofizikus,
- építőmérnök,
- vízépítő mérnök,
- tanárok,
- vegyészmérnök,
- gépészmérnök,
- zoológus.

Jelen tanulmányban nem cél a versenytársak teljes körű elemzése, de a szakmai tudás hasznosíthatósága szempontjából az interjúk során mindenképpen érinteni kellett ezt a kérdést is. Így képet lehet alkotni arról, hogy mik azok a főbb jellemzők, amelyek a geográfusokat megkülönböztetik más szakmában dolgozóktól, és ebben a tekintetben milyen előnyökkel, illetve hátrányokkal jár a végzettségük. Szerencsés abban a tekintetben a felmérés, hogy az itt megkérdezett munkavállalók ugyanazt vagy nagyon hasonló munkát végeznek egy-egy cégnél, mint versenytársaik.

Térinformatikai, földmérési területen tevékenykedő cégeknél elsősorban térképészekkel, földmérőkkel, informatikusokkal, programozókkal, programtervező matematikusokkal dolgoznak együtt a geoinformatika szakirányos geográfusaink. A munkaadók igyekeznek úgy kialakítani szakembergárdájukat, hogy a leoptimalisabb legyen az elvégzendő munka szempontjából. A környezetkutató szakirányos geográfusok sokkal szélesebb szakmai kör képviselőivel veszik fel a versenyt a mindennapi elvégzendő munkájuk során. Itt a vélemények már jobban eltérnek, mint a geoinformatikusoknál. Amit nagyon sokan említettek és nem csak a környezetkutatók, hanem a geoinformatikusok körében is, mind a munkavállalók, mind a munkáltatók, az a szélesebb látókör, a folyamatok átlátása, az átfogó gondolkodás, a komplex szemlélet. Ez az, ami a geográfusokat alapvetően megkülönbözteti más szakmák képviselőitől.

Zárógondolatok

Kiemelkedően fontosnak tartom, hogy a közeljövőben készüljön el a többi szakirány képviselőinek munkaerőpiaci felmérése is, hogy teljes képet alkothassunk a Szegeden végzettekről. Ezek eredményeinek birtokában már határozottabb lépéseket is tehetünk annak érdekében, hogy a szakma ismertebbé, elismertté váljon, s végül kikecmeregve a teljes láthatatlanságból márkanévvé fejlődhessen, hogy geográfusaink büszkén írassák névjegykártyájukra: GEOGRÁFUS.

Úgy gondolom, hogy a Szegedi Tudományegyetem kapuin olyan geográfus szakemberek lépnek ki, akik mind szakmai tudásukkal, mind személyes kompetenciáikkal — amiben bizonyosan szerepe van az egyetemen tanított hozzáállásnak, szemléletnek is — munkaadóik megelégedésére szolgálnak. Természetesen sok feladat vár még a tanszékek dolgozóira és oktatóira, hiszen haladni kell a korrallal és eleget tenni az újabb és újabb kihívásoknak. De úgy gondolom, a megújulás és a frissítés sosem állt távol tanszékeinktől.

Ennek érdekében természetesen rengeteg tennivaló van még, neves geográfusunk Csatári Bálint (2006) szavait idézve: „Tudatosabb és bátrabb geográfus „szak-marketingre” lenne szükség (s kevésbé félve a más szakterületek felé való nyitástól, s bátrabban vállalva a geográfia kettőségét és szintézis-törekvéseit). A modern problémamegoldó és integrált szemléletű, szintetizáló-képes geográfia a jövőben is alaptudomány lesz, az iskolában is, valamint a térismeretben és térfejlődésben is”.

Felhasznált szakirodalom

- Berde É. (2010): Óvatosan a diplomás pályakövetés elvárásaival. *Educatio*, 2010 (3.) pp. 448-459.
- Bódis K. (2007): GEO-INFO-GRÁFUSOK Pályakezdő geoinformatikus szakemberek tapasztalatai. *Geográfus Hírlevél*, (5.) pp. 18-28.
- Clark, G. – Higgitt, M. (1997): Geography and lifelong learning: a report on a survey of geography graduates, *Journal of Geography in Higher Education*, 1997 (2.) pp. 199-213.
- Csatári B. (2006): Valójában hol is tartunk? *Geográfus Hírlevél*, (2.) pp. 3-5.
- Csatári B. (2010): Köszöntő és rövid beszámoló. Az alkotó alkalmazott geográfusok egyesülete alakuló ülése. www.aage.szie.hu
- Fábrí I. (2010): Egyetemi és főiskolai hallgatók elhelyezkedési motivációi. *Educatio*, 2010 (2.) pp. 241-250.
- Galasi P. – Tímár J. – Varga J. (2001): Pályakezdő diplomások a munkaerőpiacon. Oktatás és munkaerőpiaci érvényesülés. *Budapest, MTA KTK*. pp. 73-89.
- Kürtösi Zs. – Hetesi E. (2007): Mit ér a diploma, ha magyar? *Marketing & Menedzsment*, (4-5.) pp. 24-31.
- Mezősi G. – Mucsi L. – Garamhegyi Á. (2001): Educational Innovation and the Market of Geographers in Hungary. *Journal of Geography in Higher Education* 2001 (1.) pp. 11-22.
- Péti M. (2009): Szegedi Karta - A magyar geográfusok küldetésnyilatkozata a 21. századra. www.aage.szie.hu
- Rothwell, K. – Fantom, P. – Owen, K. – Mok, P. – Christie, F. – Laing, D. – Gee, D. – Russell, S. – Done, J. (2002): *What do Graduates do? Career Planning for Higher Education and Beyond 2003* (Manchester: Higher Education Careers Service [CSU] and Association of Graduate Recruiters [AGR]).

- Sharon, G. – Elizabeth, F. – Brian, C. (2004): Students' Undergraduate Expectations and Post-graduation Experiences of the Value of a Degree, *Journal of Geography in Higher Education* 2004 (3.) pp. 381-396.
- Sipos Gy. (2009): Első GEOALUMNI találkozó beszámolója www.geoalumni.hu
- Sipos Gy. – Nyári D. – Mezősi G. – Kovács F. – Kiss M. (2010): Szegeden végzett geográfus és földrajz szakos hallgatók a munkaerőpiacon, múltbéli és jelenlegi tendenciák. *V. Magyar Földrajzi Konferencia Kiadványkötete*. In print.
- Varga Júlia (2010): Mennyit ér a diploma a kétezres években Magyarországon. *Educatio* 2010 (3.) pp. 370-383.

Nyári Diána, Szeged

Vélemény a Nemzeti alaptanterv 2012 vitaanyagáról

Örömmel fogadtuk a *Nemzeti alaptanterv 2012* tervezetének megjelenését, hiszen úgy véljük, nagy szükség van a magyar közoktatás tartalmi újrászabályozására. A teljes tanterv értékelésére most nem térünk ki, annak számos általános elemével lényegében egyet is értünk, véleményünk a továbbiakban alapvetően a *Földünk – környezetünk, az Ember és természet*, valamint az *Ember és társadalom* műveltségi területek által tárgyalt tartalmakra szorítkozik. Véleményünk részletes kifejtése előtt előre kívánjuk bocsátani, hogy bár a 2007-es változathoz képest sok tekintetben konkrétabbá és ezáltal könnyebben értelmezhetővé vált a Nemzeti alaptanterv szövege, tartalmában számos kedvezőtlen változás következett be.

1. Tartalmi átfedések a műveltségi területek között

Saját közvetlen szakterületünk, a Nat 2012 *Földünk – környezetünk* műveltségi területe jól felépített, koherens rendszerben foglalja össze a természet- és társadalomföldrajz, a földtudományok (geológia, geofizika, meteorológia stb.), valamint a környezettudományok fejlesztési feladatait, közműveltségi tartalmait, az előírtaknak megfelelően követve az alaptantervi műfaj kívánalmait. Ehhez képest sajátos helyzetet teremt, hogy számottevő mértékben jelennek meg más – különösen az *Ember és természet*, illetve az *Ember és társadalom* – műveltségi területekben olyan ismeretkörök, **amelyeknek mind szaktudományi, mind pedig pedagógiai-szakmethodikai szempontból a *Földünk – környezetünk* műveltségi területben lenne a helyük.** Ezeket a földrajzi, földtudományi és környezettudományi tartalmakat e dokumentum **1. és 2. melléklete** sorolja fel részletesen. Jól látható, hogy többek között a természetföldrajz tudományterületének csaknem minden fő tartalmi eleme bekerült a fizika tantárgy közműveltségi tartalmaiba. Ez a tény diszciplináris megalapozatlansága mellett azért sem elfogadható, mert az *Ember és természet* műveltségi területben szereplő közműveltségi tartalmak részletessége szinte kerettantervi szintű, messze meghaladja az alaptanterv műfaji sajátosságait.

De a tartalmi átfedések mellett az is komoly problémát jelent, hogy az *Ember és természet* műveltségi területben szereplő földrajzi, földtudományi és környezettudományi tartalmak egy **nehezen értelmezhető, mesterséges, elvont fogalmi rendszerbe lettek belezúfolva.** Egyértelmű, hogy az alkalmazott keretek szétrombolják a természettudományok és a társadalomtudományok közötti híd szerepét felvállaló földrajztudomány több évszázadra visszanyúló természetes integráló szerepét, ami számunkra nyilvánvalóan tarthatatlan elképzelés.

Természetesen azt elfogadjuk, hogy vannak olyan, egymásra épülő ismeretkörök, amelyeknek több műveltségi területben is meg kell jelenniük, csak **éppen eltérő szemlélettel és tartalommal.** A földrajzi ismeretszerzés elemi érdeke, hogy szilárd természettudományos előismeretekre alapozhasson, hiszen a földrajz tantárgy csak így töltheti be szintetizáló feladatát. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy a Nat 2012 *Ember és természet*, *Ember és társadalom*, illetve *Földünk – környezetünk* műveltségi területeiben található, egymást feltételező, megközelítésmódjukban, szemléletükben viszont különböző fogalomkörök kellőképpen el legyenek látva az értelmezést segítő többletinformációval. Pl. a fizika tantárgy keretében a földi jelenségek **fizikai alapjaival** kell megismertetni a tanulókat, míg földrajzórán e jelenségek **lefolyásával, a folyamatok térbeli és időbeli rendjével, azok hatásaival, következményeivel** foglalkozunk.

A természettudományi tantárgyak oktatása ugyanazzal a problémával küszködik, mint a földrajz, tudniillik a hatalmas mennyiségű ismeretanyag feldolgozására nagyon szűk időkeretek állnak rendelkezésre. Így ebből a szempontból is érthető, hogy miért kell annak jelentős részét olyan ismeretek tárgyalására fordítani, amelyek egy másik tantárgy, egy másik műveltségi terület feladatát képezik. **Ez idő és energia értelmetlen pazarlását** eredményezi!

A természetismeret tantárgy alaptantervi követelményrendszere a földrajzi-környezeti tartalmak elsajátítása kapcsán sajnálatos módon nem veszi figyelembe tanulók **életkori sajátosságait** (pl. információszerző és feldolgozó képességét, gondolkodásmódját, logikai rendszerét). 12 éves életkor alatt követel meg olyan fogalmi ismereteket, amelyek elvont gondolkodást igényelnek, figyelmen kívül hagyva az absztrakciós képességek, a térbeli és időbeli tájékozódási képességek szintjének fejlődési folyamatát.

A fentiek alapján **mindenképpen szükségesnek tartjuk a földrajzi, földtudományi és környezettudományi közműveltségi tartalmak és az ezekre épülő fejlesztési feladatok eltávolítását az Ember és természet műveltségi terület anyagából**. Szakmai meggyőződésünk, hogy a tudásintegrációra való törekvés nem jelenthet egyben tantárgyi integrációt is, amelyet a műveltségterület jelenlegi szerkezete sugall. Kérjük, hogy **az egyes tudományterületek ismeretanyagát közvetítő tantárgyak tudástartalmai** a Nemzeti alaptantervben **ahhoz a műveltségi területhez legyenek rendelve**, amelyből a tantárgyak a hagyományok alapján is szerveződnek.

Hangsúlyozzuk tehát, hogy a földrajzi-környezeti tartalmakat csak 1-4. évfolyamokon közvetítheti az Ember és természet műveltségi terület, 5-12. évfolyamokon ezeknek a Földünk – környezetünk műveltségi területben kell megjelenniük!

2. A tanításra fordítható idővel összefüggő kérdések

2.1. A természettudományos műveltségi területek időarányai

A Nemzeti alaptanterv önmaga által is deklarált egyik alapelve a természettudományok oktatásának erősítése a magyar közoktatási rendszerben. Ezzel szemben a természettudományi műveltségterületek oktatására javasolt **időkeretek globálisan is elégtelenek**. Különösen érdekes, ha összevetjük a jelenleg érvényben lévő Nat 2007 és az új alaptanterv tervezete időarányait, amelyből kiderül, hogy emelkedés nincs, sőt az 5-6. évfolyamon növekedés helyett még csökkenés is tapasztalható!

		évfolyam				
		1-4.	5-6.	7-8.	9-10.	11-12.
Ember és természet műveltségi terület (%)	2007	4-8	7-11	15-20	15-20	10
	2012	4-8	6-10	15-20	15-20	10
Földünk - környezetünk műveltségi terület (%)	2007	–	4-8	4-8	4-8	–
	2012	–	4-8	4-8	4-8	–

2.2. A Földünk – környezetünk műveltségi terület időarányai

A *Földünk – környezetünk* műveltségi terület időarányai roppant csekélyek annak tükrében, hogy ennek a műveltségi területnek kellene megteremtenie a szintézist a természettudományok és a társadalomtudományok között. **Csak akkor van lehetőség a Földünk – környezetünk műveltségi területben megfogalmazott fejlesztési feladatok 5-12. évfolyamon történő, egymásra épülő rendszerben való megvalósulására, ha valamennyi érintett évfolyamon van ehhez minimális óraszám biztosítva**. Ennek érdekében nélkülözhetetlennek tartjuk az alábbi korrekciókat.

a) A *Földünk – környezetünk* műveltségi területben az 5-6. és a 7-8. évfolyamon a leghangsúlyosabbak a Magyarországhoz és Európához kötődő közműveltségi tartalmak és fejlesztési feladatok, ezért ez az időszak a nemzeti azonosságtudat és a hazafias nevelés, illetve az állampolgárságra, demokráciára nevelés alapvető fontosságú területe. Ezeken túl a regionális

szemléletmód megalapozása, a társadalmi térben és időben való reális tájékozódás képességének kialakítása, valamint az állandó és egyre gyorsuló változásokra való rugalmas reagálás képességének kialakítása is a földrajz tantárgy elengedhetetlen feladatai közé tartozik ebben az életkorban. Mindezen követelmények feldolgozása minimálisan heti 2 órát igényel, ezért **indítványozzuk, hogy a Földünk – környezetünk műveltségi terület 5-6. és 7-8. évfolyamhoz rendelt minimális óraaránya 6-8%-ra emelkedjen!**

b) Lesújtva tapasztaljuk, hogy a műveltségi terület a 11-12. évfolyamokon ismételtelen nem kapott kötelező minimális óraszámot, noha ennek szükségességét már számtalanszor hangoztattuk. A bővítésre többek között a többi természet- és társadalomtudományi tantárgy által közvetített tudásra épülő földrajzi-környezeti témakörök (pl. a globális problémák, a földrajz közgazdaságtani vonatkozásai stb.) megfelelő életkorban történő taglalása miatt lenne mindenképpen szükség, különben e területek ismeretanyagának szintézise – amelynek elvégzésére a földrajz tantárgy hivatott – nem valósulhat meg. E tartalmak jelentős köre, a fenntarthatóság és környezettudatosság **kiemelt fejlesztési területében foglalt nevelési célok érett logikai gondolkodást, absztrakciót, rendszerszemléletet, problémamegoldási stratégiák alkalmazását igénylik**, amelyeket nem lehet alacsonyabb életkorba tolni, hiszen ekkor még a tanulók kognitív képességei ehhez nem kellően fejlettek.

c) A *Földünk – környezetünk* és az *Ember és társadalom* műveltségi területek kapcsolódási pontjai csak akkor válnak teljessé, a közös célok csak akkor realizálódhatnak, ha a földrajz tantárgy társadalmi vonatkozásai is megfelelő életkorban kerülnek elő a közoktatás során, **különben súlyosan sérülnek az állampolgárságra, demokráciára nevelés, illetve a gazdasági és pénzügyi nevelés elvei**. A fentiek szellemében **elengedhetetlennek tartjuk tehát, hogy a Földünk – környezetünk műveltségi terület a 11. évfolyamon is kapjon egy minimális időkeretet 6%-ban!**

Budapest, 2012. február 15.

dr. Horváth Gergely
az Albizottság elnöke

1. melléklet

Földrajzi, földtudományi és környezettudományi ismeretek a Nemzeti alaptanterv 2012 „Ember és természet” műveltségi területének közműveltségi tartalmaiban

Természetismeret (5-6. évfolyam)

Tudománytörténet. Tudománytörténeti jelentőségű felfedezések, találmányok, felismerések és eljárások (Nikolausz Kopernikusz, Kolumbusz Kristóf).

Tér és idő. A térkép és földgömb. Iránymérés, helyzetmeghatározás lehetőségei, eszközei (iránytű, GPS). Ciklusok a természetben (napszakok, évszakok, éghajlatváltozás). Az időmérés lehetőségei, eszközei.

Szerveződési szintek, hálózatok. Hálózatok a mesterséges környezetben (energiaellátó- és úthálózatok).

A Föld. A Föld alakja, mozgásai, a tengelyforgás és a keringés következményei: napszakok, évszakok, éghajlati övezetek és övek jellemzői, éghajlati elemek. Az időjárás tényezői, jelenségei (csapadékfajták, szél, felhőzet).

Nap, Naprendszer. A Nap, a Föld és a Hold egymáshoz viszonyított helyzete, mozgásai (holdfázisok, fogyatkozások).

Világegyetem. A csillagok és a Nap hasonlósága. A távolságok viszonyítása. Csillagképek (néhány jellegzetes példa).

Globális környezeti rendszerek. A víz körforgása, időjárási jelenségek, folyamatok, táj és ember kapcsolata a Kárpát-medencében.

Élő és élettelen környezeti tényezők. Az időjárás és az éghajlat hatása az épített környezetre.

Környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatóság. Környezetszennyezés; jellemző esetei és következményei (levegő, víz, talajszennyezés). Energiatakarékosság, újrahasznosítás.

A Föld szépsége, egyedisége. A Kárpát-medence és hazánk nagy tájai, vizei és felszínformái, éghajlati sajátosságai, jellegzetes növénytakarója, állatvilága. A néprajzi tájegységek, a népi kultúra értékei, népszokások.

Biológia (7-8. évfolyam)

Globális környezeti rendszerek. A talaj termőképessége, védelme.

Környezeti tényezők. Az éghajlat hatása az épített környezetre.

Környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatóság. A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (levegő-, víz-, talajszennyezés). A tudatos fogyasztói szokások megalapozása. A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei a fenntarthatóság érdekében.

Biológia (9-12. évfolyam)

Életközösségek. Globális ciklusok, anyag- és energiaforgalom (szén, oxigén, nitrogén).

Föld. Tektonikai mozgások következményei.

Folyamat, a rendszerek történetisége. Az ember tájatalakító tevékenységének néhány tartós vagy visszafordíthatatlan következménye. A Kárpát-medence természeti képének, tájainak néhány fontos átalakulása az emberi gazdálkodás következtében.

A környezeti rendszerek állapota, védelme, a fenntarthatóság. Az emberi tevékenység környezeti hatásai (ökológiai lábnyom). A környezeti kárt csökkentő módszerek, lehetőségek (tiltás, határértékek, szelektív adózás, megállapodások). Az energiaátalakítás formáinak környezeti és társadalmi hatásai (atomenergia, fosszilis energiahordozók, napenergia, megújuló

energiaforrások, biomassa felhasználása). A környezeti problémák helyi, regionális és globális összefüggései. Természeti értékeink védelme, a nemzeti parkok fenntartásának elvei.

Fizika (7-8. évfolyam)

Tudománytörténet. A földközéppontú és a napközéppontú világnkép jellemzői (Ptolemaiosz, Kopernikusz). A Föld, a Naprendszer és a Világmindenség fejlődéséről alkotott elképzelések.

Épített rendszerek. Példák (energiaellátás, információs rendszerek, közlekedés).

A Föld. Belső szerkezete, földrengések, rengéshullámok.

A Nap. A Nap szerkezete, energiatermelése. A napenergia megjelenése a földi energiahordozókban.

A Naprendszer. Bolygók, holdak. A Hold jellemzői, fázisai. Árapály.

Az érzékelés fizikája. Káros környezeti hatások (fény- és zajszennyezés).

A földi időjárás fő jellemzői. Időjárási jelenségek, a földfelszín és az időjárás kapcsolata, légköri és tengeri áramlatok (Golf-áramlat, szélrendszerek). Az időjárás-előrejelzés értelmezése. A légkör fizikai tulajdonságainak jellemzése. A légnyomás és mérése. Csapadékfajták.

Természeti katasztrófák. Viharok, árvizek, földrengések, cunamik kiváltó okai. Kárenyhítés lehetőségei.

A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatóság. Az energiatermelés kockázata (fosszilis erőmű, atomerőmű).

Fizika (9-12. évfolyam)

Tudománytörténet. A földközéppontú és a napközéppontú világnkép jellemzői. A Föld, a Naprendszer és a Kozmosz fejlődéséről alkotott csillagászati elképzelések.

Tér és idő. A természet méretviszonyai (Naprendszer, Univerzum). A távolságmérés és helyzetmeghatározás módjai (háromszögelés, helymeghatározás a Nap segítségével, radar, GPS, geostacionárius műholdak). A Föld mágneses terének változásai, iránytű.

Fizikai rendszerek egymásba ágyazódása, hierarchikus rendszerek. A Naprendszer fölépítése, helyzete a Tejútrendszerben. A galaxisok és szerkezetük. A galaxishalmazok.

Földfelszín és éghajlat. A légkörzések és tengeráramlások jellemzői. A globális klímaváltozás jelensége. Árapály jelenség, apály-dagály hullám.

A Föld. A kőzetlemezek mozgása, a mozgás következtében felhalmozódó feszültségek, földrengések.

Nap, Naprendszer. A bolygók mozgásai, anyaga, gravitációja, légköre, felszíne. Üstökösök, meteorok, meteoritok, kisbolygók jellemzői, mozgásuk sajátosságai. A Hold jellemzői, fogyatkozásai, fázisai, mozgása. A Nap felépítése, napjelenségek (napszél, napfolt, napkitörés). A Nap sugárzása, hatása, sarki fény.

A fizikai rendszerek fejlődése. A bolygók mozgásának leírása. Az Univerzum fejlődése. Az űrkutatás irányai, hasznosítása, társadalmi szerepe.

A légkör fizikai jellemzői. Az üvegházhatás jelensége, elve, gyakorlati példái, az üvegházhatást befolyásoló tényezők.

Az időjárást befolyásoló fizikai folyamatok. Az időjárás elemei, csapadékok, a csapadékok kialakulásának legegyszerűbb modelljei.

Kémia (7-8. évfolyam)

Föld. Az érc, az ásvány fogalma, a hegységképző kőzetek kémiai összetétele, a barlangképződés magyarázata.

Időjárás. A tengervíz, édesvíz, ásványvíz, gyógyvíz, esővíz kémiai összetétele és összehasonlítása. A levegő kémiai összetétele.

Kémia (9-12. évfolyam)

Föld. A Földet felépítő legfontosabb anyagok.

Élő és élettelen környezeti tényezők. A füstköd, az aeroszol, a füst és a köd fogalma. Teendők szmogriadó esetén. Környezeti katasztrófák.

A környezeti rendszerek állapota, a stabilitás veszélyeztetése és védelme. Az energiahordozók (atomenergia, fosszilis energiahordozók, tápanyagok) felhasználásának környezeti hatásai.

A környezeti rendszerek állapota, védelme és a fenntarthatóság. A mezőgazdasági és ipari tevékenység levegő-, víz- és talajszennyező hatásai. Az ózon előfordulása és hatásai. A hulladékkezelés problémái. Széndioxid kvóta.

2. melléklet**Földrajzi, földtudományi és környezettudományi ismeretek a Nemzeti alaptanterv 2012 „Ember és társadalom” műveltségi területének közműveltségi tartalmaiban****Történelem**

A globalizálódó világ és Magyarország

Az Európai Unió létrejötte és az európai polgárok alapvető jogai;

A gazdasági élet területei és a munka világa;

Globális problémák: urbanizáció, környezetszennyezés, terrorizmus, migráció, klímaváltozás

Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek

Gazdasági ágazatok, foglalkozások.

Gazdasági és pénzügyi alapfogalmak.

A gazdaság szerkezete (ipar, mezőgazdaság, szolgáltatások).

A pénzintézetek működése és szolgáltatásai.

Vállalkozások (jogi keretek, stratégiaalkotás, pénzügyi tervezés).

A nemzeti, az uniós és a globális gazdaság és pénzpiac.

A nemzetgazdaság és a világ gazdaság.

A technológiai fejlődés hatásai: hálózati kommunikáció, automatizáció, foglalkoztatás.

Egység és sokféleség az Európai Unióban.

Világproblémák (népesedés, migráció, szegénység, biztonságpolitika, globális hálózatok).

A megsebzett bolygó (környezetszennyezés, erőforrások kimerülése, természetvédelem, fenntarthatóság).

Demográfiai robbanás a harmadik világban, népességcsökkenés az öregedő Európában.

Emlékkonferencia neves kolozsvári földtudományi professzorok tiszteletére

Immár kilencedik alkalommal került megrendezésre több erdélyi tudományos civil szervezet közös rendezésében Kolozsvárott, a mindenkori helyi tudományegyetem kiemelkedő magyar földtanoktatói számára megrendezett emlékkonferencia. Ez az emlékkonferencia-sorozat az éppen kerek évfordulós egykori nagyjaink emlékét igyekszik ápolni, illetve a fiatalabb generációkkal megismertetni tudományos, oktatói és emberi örökségüket. Az eddigi nevek közt szerepelt: Balogh Ernő, Fuchs Herman, Imre József, Koch Antal, Mészáros Miklós, Szádeczky-Kardoss Gyula, Szentpétery Zsigmond, Török Zoltán, Treiber János, most pedig Tulogy János és Nagy Lajos volt soron. Ennek az emlékkonferencia-sorozatnak az elmondottakon túl, van még egy nem titkolt szándéka: alkalmat teremteni a fiatal és idős geotudománnyal foglalkozó nemzedékek kölcsönös megismerésére, eltérő nemzedéki gondolkodásmódok megértésére, útkeresésre és az úton indulás támogatására.

Elevenítsük fel röviden a két ünnepelt emberi arcélét.

Tulogy János (1891–1979) Tordán született, de Kolozsvárott végezte minden iskoláját. A Ferencz József Tudományegyetem Természettudományi Karán, Szádeczky-Kardoss Gyula, Szentpétery Zsigmond és Cholnoky Jenő tanítványaként, a földtudományok felé kanyarodott érdeklődése. Korán gyakornoka lett Szádeczky-Kardoss Gyulának. Fényes egyetemi tanári pálya állt előtte, amikor kitört az első világháború. Önkéntesként került a frontra, ahol súlyosan megsebesült. A háború után, amikor az egyetemet megszállta a román karhatalom, nyilvánvalóvá vált, vége az egyetemi karrierének, bár, a 20-as években doktorátusát föld- és őslénytanból Budapesten megvédte. Kolozsvár egyik legrangosabb középiskolájának, a Református Fiúgimnáziumnak lett közel harminc éven át tanára. Nem akármilyen tanára. Mivel az egyetem felszereltségétől elesett, az addigi őslénytani kutatásait földfelszín-alaktani búvárkódásra volt kénytelen felcserélni. Nem az egyetlen volt ezen a kutatást váltó kényszerpályán. Hiszen a román hatalom stratégiai tudományként kezelte a földtant, mivel az, az ország általajkincsének ismeretéhez kapcsolódott. Ezért volt az, hogy Romániában egyetlen kiemelkedő (sőt, egyáltalán) magyar földtanász sem maradt felsőoktatási vagy állami kutatóintézeti alkalmazásban. Akik Magyarországra mentek, mint például Szentpétery Zsigmond, Papp Simon, Pávai Vajna Ferenc, kiválóan bizonyítottak, példás szakmai pályákat futottak be. A legalább olyan kaliberűek, akik Erdélyben maradtak, legjobb esetben középiskolai tanárok lehettek, a szakmai kutatásból teljesen kizáródtak. Maradt az öntevékeny terepi kutatás. Így például Bányai János az általa meghonosított ércmikroszkópiát a borvízforrások térképezésére, Balogh Ernő a kristálytant barlangkutatásra, vagy Török Zoltán (aki egy ideig még tanár sem lehetett, csak bárzenész), a Kelemen-havasok vulkáni szerkezeteinek kutatását a Segesvár környéke neogén üledékei kövületeinek gyűjtésére volt kénytelen cserélni. 1940 után is, mikor a magyar egyetem négy éven át ismét működhetett Kolozsvárt, az ide- vagy visszatért professzorok megkésve fordultak Tulogy János felé. Csak 1943-ban nevezték ki nyilvános rendkívüli egyetemi tanárnak, teljes jogú egyetemi tanárrá már csak a Bolyai Egyetem megalapítását (1945) követően léptették elő. Ott azonban, ő volt az, aki megszervezte a földrajzoktatást, és a tanszék élén állt 1958-as nyugdíjazásáig. Tudományos munkássága a kezdeti föld- és őslénytanon kívül, a felszínalaktanra terjedt ki, de mint oktató, a kontinensek földrajzát is tanította. Rendkívüli, emberséges tanár volt, akít egykori – már mind nyugdíjban élő – tanítványai, e konferencia alkalmával is, meleg szeretettel emlegettek. Már korábban, 2008-ban, tiszteletkötet kiadásával emlékeztek meg róla.

Nagy Lajos Erdődön született 1921-ben. Iskoláit Nagykárolyban végezte, ott is érettségizett 1940-ben. 1941–1944 között Debrecenben folytatta felsőfokú tanulmányait, de végül a kolozsvári egyetemen fejezte be azokat 1945-ben. Még az évben megvédte doktorátusát

is a debreceni egyetemen, földrajz, geológia és zoológia szakokból (Millekker Rezső irányításával). Ezt követően Nagykárolyban tanított, ahol 1948-ban kinevezték a textilipari iskola igazgatójává. 1950. februárban lett a Bolyai Tudományegyetem ásvány- és kristálytan adjunktusa. 1951 januárjától, egy ideig, a rétegtant is tanította. Hamarosan docensnek léptették elő és megbízták a Román Népköztársaság földtana tantárgy oktatásával. Az 1952-es tanév kezdetén kari dékánnak és prorektornak nevezték ki. 1956. novemberében a Tanügy Minisztérium kisebbségi főosztályára főigazgatónak hívták meg. Ekkori érdemeinek egyike, hogy a híres nagyenyedi kollégium felvehette a Bethlen Gábor nevet. Bukaresti szolgálata ideje alatt fejezte be *A Román Népköztársaság földtana* kétkötetes egyetemi jegyzetét. Egyébként, Erdély harmadidőszaki üledékekkel borított területeinek földtani feltárásával, de agyagásvány-kutatással is foglalkozott. A Bolyai Egyetem törvénytelen bekebelezését a Babeş Egyetem által – ami a magyar földtanoktatás teljes felszámolásával járt –, nehezen élte meg. Bár, egy ideig még vezető állásban maradt, de fokozatosan kikezdték, doktorátusát nem ismerték el (mondván, hogy nem Romániában védte meg), háttérbe szorították és megalázták, amit már nem tudott elviselni, így 1982-ben – mint a két egyetem egybeolvasztásának egyik mártírja –, vonat alá vetette magát. Utolsó éveiről, mint egy magába zárkózott, szomorú, csendes emberre emlékeznek kései tanítványai, kik közül, az 1989-es váltást követően, nagyon kevesen maradtak földtani pályán.

E két kiemelkedő egyetemi oktatónk iránti tiszteletből – emlékkonferenciáink szokása szerint –, koradélelőtt megkoszorúztuk sírjaikat a Házsongárdi temetőben. A hivatalos megnyitót, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudomány Egyetem központi épületének (Bocskai-ház) patinás Óváry-termében tartottuk – több mint 70 résztvevővel –, mely helység az egész konferencia színteréül szolgált. Az ünnepi beszédek közt magasan kiemelkedő volt Nagy Lajos lánya, a Debrecenből hazalátogató dr. Korponay Béláné dr. Nagy Ildikó lélekkel teli felszólalása. Ezt követően, három plenáris előadás hangzott el (Balás Árpád, Wanek Ferenc és Vallasek István szerzőktől) a megemlékezettek munkásságáról. Végül, a vetített képsorokkal élénkített eleven emlékezet vette át a szót.

A szakelőadásokra ebéd után került sor. Hosszadalmas lenne minden előadásról érdemben írni, de néhányat föltétlen kiemelendőnek tartok; egy másodéves (!), földrajz szakos diák, Lengyel Hunor jól dokumentált, rendkívül ügyesen szemléltetett dolgozatát Cholnoky Jenő kéziratos erdélyi terepnaplójáról, egy Magyarországon frissen végzett geológus, Kovács Erika erdélyi-medencebeli pannóniai kagylósrákokról tartott szakszerű értekezését, Fazekas Lóránd tudománytörténeti és hidrológiai szempontból is érdekes előadását a Túr vízrendszerének első világháborús szabályozási kísérletéről, valamint Zólya László nagyon jól összefoglalt tanulmányát a Csíki-medence felszínalatti édesvizeivel kapcsolatos gondokról.

A tudománytól felforrósodott agyagnak kellemes oldódást nyújtott a Rekita Rozália színművésznő, valamint Márkos Albert és Szöcs Márton zeneművészek által felkínált, nagyon színvonalas, alkalomhoz és helyhez illő, záró kultúrműsor. Az Emlékkonferenciát egy jó hangulatú állófogadás követte.

Az Emlékkonferencia résztvevői nem csak egy kivonatkötettel, új ismeretekkel és ismerősökkel, de egy tartós emlékü élménnyel is gazdagabbak lettek.

Wanek Ferenc, Kolozsvár

Változó hordalékkúpok

Igen sikeres minikonferencia és workshop színhelye volt a Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszéke az elmúlt év november 18-án. A tudományos találkozó a „Maros folyó alföldi szakaszának múltja, jelene és jövője a klímaváltozás és a fenntartható emberi használat szempontjából” című (röviden FUTUMAR), Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együtműködési Program keretében, az MTA Földrajzi Tudományos Bizottságának Geomorfológiai Albizottságának geomorfológiai műhelymunka sorozatához illeszkedve került megrendezésre. A szakmai találkozót megnyitóján felszólaló Petru Urdea (tanszékvezető, Temesvári Egyetem) kiemelte: „A határ menti közös kutatások esetében nagyon fontos a két ország hasonló tudományos területén dolgozó kutatók közötti párbeszéd lehetőségének megteremtése, melyre ez a találkozó kiváló terepet biztosít”.

A szakmai napon nyolc tudományos előadás keretében ismerhették meg az érdeklődők a magyar és román kutatók eredményeit a Kárpát-medencei folyók illetve hordalékkúpjaik fejlődésével kapcsolatban. A konferencia első részében a Tétel-halom (Nagy B. et al. - ELTE) és a Beregi sík homokszigeteinek (Vass R. et al. - DTE) kialakulásáról hallhattunk előadásokat, melyek a folyóink pleisztocén, késő pleisztocén eróziós tevékenységére hívták fel a figyelmet. Ezt követően módszertani jellegű előadások keretében ismerhettük meg a Maros hordalékkúpján megkezdett, lumineszcens kormeghatározással (Sipos et al. - SZTE) és sekély geofizikai felmérésekkel (Onaca, A. - Temesvári Egyetem) kapcsolatos közös magyar-román kutatásokat.

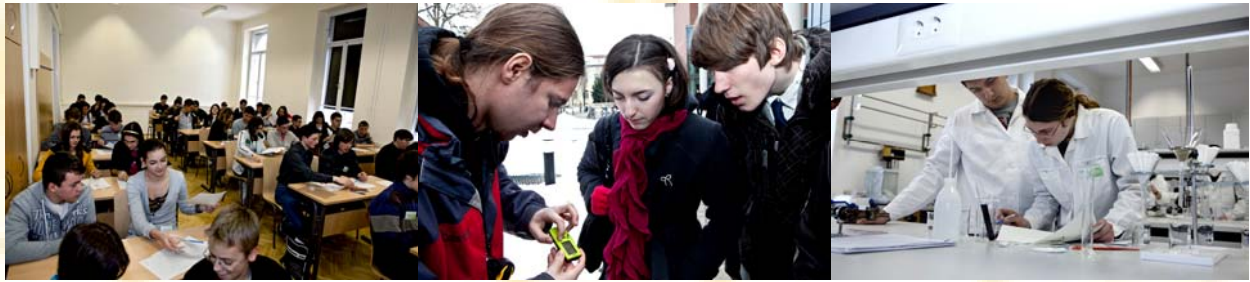
A konferencia második szakaszában morfometriai vizsgálatok kerültek előtérbe. Először a Maros hordalékkúp felszínén is detektálható paleomedrekről (Sümeghy B. et al. - SZTE), azután a Pinka kavicstakarójával és az ahhoz kapcsolódó teraszokról (Kovács G. et al. - ELTE) hallhattunk részletes beszámolót.

Zárásként átfogó képet kaptunk egyrészt a Nyírség késő pleisztocén, holocén felszínfejlődésével kapcsolatos kérdésekről és új kutatási irányokról (Lóki J. et al. - DTE), másrészt egy összefoglalót hallhattunk a Szamos, a Szeret és a Teleorman folyók holocén fejlődéséről, azok klimatikus és tektonikai háttéréről (Persoiu I. – Szucsávi Egyetem).

A szakmai előadásokat kötetlen beszélgetés követte, ahol elsősorban módszertani kérdések merültek fel, illetve a különböző mérés technikák alkalmazása során gyűjtött tapasztalatokat osztották meg egymással a szerzők. A konferencia előadásainak anyagát tanulmánykötetben kívánjuk megjelentetni.

Sipos György, Szeged

I. Jakucs László Nemzetközi Középiskolai Földrajzverseny

A SZTE TTIK Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszéke a 2011/2012-es tanévben középiskolásoknak szóló nemzetközi földrajzversenyt hirdetett. Az előzetes elvárásokat, reményeket messze felülmúlóan a vetélkedőre négy ország, 84 iskolája, 97 felkészítő tanár 175 kétfős csapata regisztrált! Az első fordulót minden csapat a saját iskolájában írta meg 2011. november 30-án, ahonnan a döntő fordulóba a legjobb 21 csapat jutott be.

Megmérettetésükre 2012. február 24-25-én került sor a Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszékén.

A csapatokat izgalmas és érdekes feladatokkal vártuk a középdöntőben. A hagyományos számonkéréseken túl olyan feladatok is voltak, amelyekkel még nem találkoztak a középiskolások, lehetőséget adva ezzel tudásuk, képességeik fejlesztéséhez. Játékos geocaching (azaz GPS-es „kincskeresés”) versenyen megismerhették a GPS használatát, laboros feladatok során kísérletezhetek talajokkal, vizekkel a gyakorlatban megtapasztalva ezzel különböző földrajzi törvényszerűségeket, folyamatokat. Ezen kívül a verseny névadója Jakucs László életéből és munkásságából tesztel, és geomorfológiai térképes feladattal is bizonyítaniuk kellett a versenyző csapatoknak.

Az izgalommal és megpróbáltatásokkal remekül megküzdött mindenki, nagyon szoros versenyben alakult ki a döntőbe jutás, a legjobban szereplő nyolc csapat sorrendje. Azoknak a csapatoknak, akik nem jutottak tovább egy emléklappal köszöntük meg részvételét, továbbá egy ajándécsomag, abban bögre, egyetemi póló és toll emlékezteti őket, a – reméljük – feledhetetlen élményre.

A végső, mindent eldöntő fordulóra 2012. február 25-én került sor, amelynek keretében két feladatot kaptak a csapatok. Először egy adott táj komplex természetföldrajzi jellemzését kellett elkészíteniük a versenyzőknek, majd saját készítésű poszter segítségével zsűri előtt szóban

előadni. A szóbeli feladat után záróakkordként hangulatos, izgalmas kvíz vetélkedő zajlott; csattogtak a piros gombok, villogtak a lámpák, forogtak a kerekek....

Az utolsó, döntő fordulóra bejutott nyolc csapat emléklapot kapott ajándékba, valamint a tanszék által megszervezésre kerülő Balaton-felvidéki tanulmányutat nyerte.

Az első három helyezett csapat értékes ajándékokkal gazdagodott, társasjátékok, bon-bont, naptárat, oklevelet kapott mindhárom helyezett és felkészítő tanáruk, valamint:

A **III. helyezett** és felkészítő tanáruk **10.000 Ft-os könyvvásárlási utalványt**,

A **II. helyezett** és felkészítő tanáruk **25.000 Ft-os könyvvásárlási utalványt**,

Az **I. helyezett** és felkészítő tanáruk, pedig **Jakucs László plakettet** vehetett át Jakucs Lászlónétól, valamint az **Eupolisz Utazási Iroda** jóvoltából egy **4 napos utazást nyert az Alpok csodálatos vonulatai közé**, melyet az Eupolisz Utazási Iroda munkatársa, Pál Máté adott át.

**I. Jakucs László Nemzetközi Középiskolai Földrajzverseny
döntő fordulójának eredménye
2012. február 24-25.**

Iskola	Város	Csapattagok		Felkészítő tanár
1. Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium	Bonyhád	Weisenburger Edit	Tekeli Tamás	Gruber László
2. Neumann János Középiskola és Kollégium	Eger	Lővei Tímea	Berecz Kata	Dr. Löveiné Hadnagy Katalin
3. Garay János Gimnázium	Szekszárd	Sparks Jason Péter	Kiss Balázs	Dr. Krausz Krisztina, Huszárik Imre
4. Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium	Szeged	Szuda Ágnes	Boros János Mátyas	Drevenka István
5. Belvárosi I. István Középiskola Bugát Pál Tagintézménye	Székesfehérvár	Csorvási Nikolett	Szabó Áron	Kis-Pál Zsuzsanna
6. Verseghy Ferenc Gimnázium	Szolnok	Tóth Bence	Kovács Lőrinc	Bodor Tibor, Borosné Szlávik Mária
7. Béri Balogh Ádám Gimnázium és Kollégium	Tamási	Böröczi Belán	Susóczki Tamás	Molnár Zoltán
8. Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium	Eger	Tarjáni Stella	Gál Péter	Bernát Zsolt
9. Verseghy Ferenc Gimnázium	Szolnok	Nagy Dániel	Tombor Eszter	Bodor Tibor
9. Andrassy Gyula Gimnázium és Kollégium	Békéscsaba	Marik Linda	Giricz Petrik	Horváth Csaba
10. Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium	Szeged	Mátó Ágnes Réka	Vigh Dániel Antal	Szöllősy László
11. Andrassy Gyula Gimnázium és Kollégium	Békéscsaba	Murányi Anna	Lipták Lilla	Horváth Csaba
12. Szent István Gimnázium	Kalocsa	Balogh Péter	Tóth Tamás	Thuránszky Rudolf
13. II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Budapest	Csőke Marcell	Vőó Csaba	Havassy András
14. Lánosz Kornél Gimnázium	Székesfehérvár	Stumphauzer Laura	Segesdi Martin	Borsányi Zoltán
15. ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Iskola és Gimnázium	Budapest	Somogyi Hanna	Nagy Balázs	Láng György
16. Szakézi Szent Ferenc Gimnázium	Kazincbarcika	Lesinszki Lukács	Kiss Márton Bence	Bolacsek László
17. Svetozar Markovic Gimnázium	Szabadka	Puskás Arnold	Fogas Brigitta	Petkovics Márta
18. Rudas Közgazdasági Szakközépiskola	Dunaújváros	Kálló Henrietta	Tóth Mariam	Horváth Csaba
19. Munkácsy Mihály Gimnázium és Szakközépiskola	Kaposvár	Szűcs Zoltán	Magyar Zoltán	Nagné Varga Zsuzsanna, Kerese Tibor
20. Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium	Budapest	Grabaris András	Stubnya Bence	Pokk Péter

Minden résztvevőnknek és tanárainknak szívből gratulálunk a lelkiismeretes készülését és a szép eredményért. Köszönjük részvételüket!

<http://www.geo.u-szeged.hu/jakucs-laszlo-nemzetkoezi-koezepiskolai-foeldrajzverseny>

Nyári Diána, Szeged

A Virtuális Intézet Közép-Európa Kutatására (VIKEK) hírei

2012-ben szándékaink szerint az alábbi munkaterv mentén szeretnénk dolgozni:

A Közép-Európai Közlemények (KEK) megjelenése (Évente 4 folyóiratszámot jelentetünk meg)

A szám adatai	A megjelenés napja
V. évfolyam 1. szám No 16.	2012. március 2. (a Több nemzetiségű konferenciára)
V. évfolyam 2. szám No 17.	2012. június 1. (A Taylor-konferenciára)
V. évfolyam 3. szám No 18	2012. október 5. (a kaposvári konferenciára)
V. évfolyam 4. szám No: 19	Valamikor 2012 végén, még pontos dátum nincs.

A VIKEK Közlemények megjelenése (Évente 3 számot jelentetünk meg)

A szám adatai	A megjelenés napja
III. évfolyam (2011) 1-2. szám No 5-6.	2012. január első-második hete (már nyomdában van)
IV. évfolyam (2012) 1. szám No 7.	2012. március 2.
IV. évfolyam (2012) 2. szám No 8.	2012. június 1.
IV. évfolyam (2012) 3. szám No 9.	2012. december

KEM (Közép-Európai monográfiák) könyvsorozat folytatása

Eddig megjelent kötetek

A sorozat kötetei	A megjelenés éve
No1. Keczer Gabriella: Egyetemirányítás: Lehetőségek és korlátok	2010
No2. M. Császár Zsuzsa: Kisebbség és oktatás-politika a Balkánon.	2011
No3. Győri Ferenc: Tehetségföldrajz: Magyarországi vizsgálatok	2011

2012-ben várható kötetek

No4 Csüllög Gábor: Cím egyeztetés alatt!
No5. Schmidt Andrea: Cím egyeztetés alatt!
No6. Veres Lajos: Cím egyeztetés alatt!

Gulyás László, Szeged

Tudományos és oktatási események

Itthon

2012. május 24-25. **III. Térinformatikai Konferencia és Szakkiállítás. „Az elmélet és gyakorlat találkozása”.** Debrecen.

Infó: loki.jozsef@science.unideb.hu

2012. augusztus 20-25. **HUNGEO.** Eger.

hungeo@t-online.hu, <http://www.foldtan.hu/>

2012. augusztus 30.- szeptember 1. **V. Magyar Tájökológiai konferencia.** Sopron.

Infó: tajtudomany@emk.nyme.hu

A konferencia weblapja: <http://evgi.emk.nyme.hu/mtok2012>

2012. szeptember 5-7. **VI. Magyar Földrajzi Konferencia. Kockázat – Konfliktus – Kihívás.** Szeged.

<http://www.geo.u-szeged.hu/hirek/konferencia.html>

Infó: foldrajz@gmail.com

2012. október 5. **VI. Régiók a Kárpát-medencén innen és túl.** Kaposvár.

Információ: gulyas1@t-online.hu

2012. december 7. **V. Régiótörténeti Kutatások Konferencia. Tematika: Horvátország és Fiume.** Szeged.

Információ: gulyas1@t-online.hu

Külföldön

2012. március 16-17. **GI Zeitgeist 2012.** Münster, Németország.

<http://www.gi-zeitgeist.uni-muenster.de>

2012. március 29-30. **Társadalomföldrajzi kihívások a XXI. század Közép-Európájában.** Beregszász, Ukrajna.

<http://www.kmf.uz.ua/hun114/index.php/szekcio-blog/40-felhivas/631-jelentkezési-felhivas.html>

2012. március 20-21. **Water & Environment 2012.** London, Nagy-Britannia.

<http://www.ciwem.org/events/annual-conference.aspx>

2012. április 25-27. **Urban Water 2012.** New Forest, Nagy-Britannia.

<http://www.wessex.ac.uk/12-conferences/urban-water-2012.html>

2012. május 7-9. **7th International Conference on Urban Regeneration and Sustainability.** Ancona, Olaszország.

<http://www.wessex.ac.uk/12-conferences/sustainable-city-2012.html>

2012. május 15-17. **Land Degradation and Challenges in Sustainable Soil Management.** Izmir, Törökország.

<http://soilcongress.ege.edu.tr/>

2012. május 29-31. **Mountain Resource Management in a Changing Environment.**

Katmandu, Nepál.

<http://www.himUNET.com/downloads/international-symposium-may-2012.pdf>

2012. június 1-2. **Geography and Global Understanding: Connecting the Sciences.** Dublin, Írország.

<http://www.eurogeography.eu/conference/dublin-2012/dublin2012.html>

2012. július 2-6. **The 4th International Congress of ECSSS – Eurosoils 2012.** Bari, Olaszország.

<http://www.eurosoil2012.eu/>

2011. július 8-12. **Davos Atmosphere and Cryosphere Assembly 2013, Ace & Air – Process Interactions.** Davos, Svájc.

<http://www.daca13.org/index.html>

2012. július 8-12. **Global Conference on Global Warming-2012.** Isztambul, Törökország.

<http://www.gcgw.org/gcgw12/index.php?conference=gcgw&schedConf=gcgw12>

2012. július 22-27. **2nd International Conference on Hydropedology.** Lipcse, Németország.

<http://www.ufz.de/hydropedology2012/hydropedology/home.html>

2012. augusztus 26-30. **IGC Cologne 2012. Down to Earth. 32nd Geographical Congress.** Köln, Németország.

Info: <http://www.igc2012.org/frontend/index.php>

2012. szeptember 5-7. **Water Resource Management.** Gaborone, Botswana.

<http://www.iasted.org/conferences/home-762.html>

2012. szeptember 16-19. **11th Urban Environment Symposium (11UES) – Urban Futures for a Sustainable World.** Karlsruhe, Németország.

<http://www.hues.se>.

2013. május 21-24. **BIOHYDROLOGY 2013.** Landau, Németország.

<http://www.biohydrology2013.de/>

2014. június 8-13. **World Congress of Soil Science – Soils Embrace Life and Universe.** Csedzsü-sziget (Jeju), Dél-Korea.

<http://www.20wcso.org>